
List mému dítěti

Jak zšedlo tu všechno teď v našem okolí!
Nám nezbylo nic už, nic - křeco sebrali:
vlast, domov, ve kterém ni kout nám nezbyvá,
ni drobnost poslední, již oko okřívá
- tvou vzali též "mašinku", s kterou sis hrál,
i koníka, na němž bratr se houpával.

Ba, jmen svých užívat už ani nesmíme -
jak dobytek s cejchem ulicí ploužíme

SSSR. K trestu smrti byl odsouzený student K.Rysulbekov za účast ve střetnutích v Alma-Atě. Tři další hlavní obvinění dostali 15, 14, a 4 roky vězení. Politika 26/87.

SSSR. Kritika politiky cen na stránkách "Komsomolské pravdy". Prof.Chasbulatov znevažuje běžný názor o existenci v SSSR nízkých cen potravin, že při porovnávání těchto cen s cenami jednotlivých potravin v nejprůmyslovějších zemích kapitalistických se zapomíná o podíle výdajů za ně v průměrné mzdě; v nejprůmyslovějších kapitalistických zemích výdaje na potraviny stanoví 15 - 35 % v rodinném rozpočtu, zatímco v SSSR - značně více, podobně i knížky, dětské obléčení, zábava atd. Politika 26/87.

Polsko. Pplk.Zygmunt Trzaskulski, náčelník oddělení pasů v Suwalkách:... Podle našich odhadů na každých tisíc osob vyjíždějících do USA se do uvedeného termínu vrací kolem deseti. Vím spotkám se s argumenty proč vlastně přijímáme taková rozhodnutí, leč v žádné žádosti ze pas se o tom nepíše. Objevují se pak v podáních do konsulátu o prodloužení pasu, když se uvádí hlavně možnost vydělání si několika tisíc dolarů. Krajobrazy 7.6.87.

ČSSR. Sdělení VONS č. 657 /Politické nápisy na zdi/ Infoch 9/87.

Uobvočního soudu v Bratislavě 2, jehož senátu předsedá Judr.Peter Hatala, má být projednávána trestní věc tří mladistvých, kteří jsou stíháni pro trestný čin výtržnictví podle §202 odst. 1 tr.zák., takže jim hrozí trest odnětí svobody do jednoho roku. Róbert Steindl /nar.1969/, dělník; Irenej Ľurik /nar.1969/ dělník; Pavol Urban /nar.1969/, ošetřovatel koní, se měli tohoto činu dopustit dne 1.února 1987, tím, že na zeď budovy MNV v Bratislavě - Podunajských Biskupcích a na zeď kostela v téže obci napsali tato hesla:

Skorumpovaná ČSSR - Preč s červenými kapitalistami - Preč s komunistami.

Po zahájení trestního řízení byli všichni několik týdnů ve vazbě, nyní jsou stíháni na svobodě. Psaní nápisů na zeď v nepatrné míře poškozuje cizí majetek a může být shledáno přestupkem. Je však nepochybné, že trestní stíhání je v tomto případě vedeno ne proto, že tři mladiství dělníci nápisy zhotovili, ale výhradně pro politický obsah nápisů. Kvalifikovat tento skutek jako tr. čin výtržnictví je absurdní, protože obsah nápisů není možno označit za hrubou neslušnost nebo výtržnost ve smyslu ustanovení §202 tr.zák. Trestní stíhání tří mladých bratislavčanů je navíc počlačováním svobody slova. Perzekucemi je snad možno tyto mladé lidi umlčet, protiprávní a protispolečenský charakter těchto represí je však zřejmý. Praha 15.června 1987. Kráceno.

SSSR. Prof.Jurij Afanasjev, rektor Státního historického a archivního institutu: "Léčba"společenských neduhů musí být očistou od byrokratických nánasů v cestě rozvoji historické vědy. Dnes se stalo módou vzdychat nad celkovou situací v zemi, nad universální bezvýchodností uplynulých let. Ale vždyť byli také konkrétní adresáti. Nikoliv náhodou se k nim M.Gorbačov neustále vrací, uvádí mezi nimi i ÚV KSSS a vedení země. A to musí udělat všichni. Anonymní kritika není nejlepším průvodcem přestavby. Byli a jsou konkrétní lidé, kteří stagnaci přímo "vytvářeli". Je třeba je znát, tím spíše, že způsob jejich myšlení a způsoby jednání se i dnes ubírají týmž směrem. Někteří z nich dodnes "obhospodařují" historickou vědu a přitom neustále vyzývají k "smělému bádání a diskuzím". Hlavní Leninova myšlenka je v tom, aby nevznikla sovětská byrokracie. Bylo mu jasné, že bez státu se nelze obejít, ale že byrokratický stát znamená zhroucení revoluce. Rudé právo 29.5.87.

roisko. Daniel Passent: Svátek "Trybuny ludu".

Jestliže někdo pochybuje o názoru, že v Polsku je všechno možno říci, ale není možno nic udělat, tak ať si přečte "Trybunu ludu" z 23.7. a v ní článek Marcina Świecickiego s tit. "Polemiky kolem thes "Strategie růstu či život v skanzenu?" Je to nejvíce nepravověrný text jaký jsem kdy četl nejen v Tribuně ještě ne tak dávno by byl uznán za výkvět nejhoršího revizionismu a dávno by byl rozcupován právě tou samou, ale ne tak samou "Tribunou".

Świecicki tvrdí, že socialismus příkazně-rozdělovací nemůže vyhrát závod s kapitalismem - musí se opřít o tržní hospodářství. Prognozy, že se podaří předehnat kapitalismus, které měly své selanky v poválečných letech - zanikly. V letech 70-tých tempo rozvoje všech socialistických zemí spadlo, ukazatelé je najdeme v "Tribuně" jsou dramatické: v r.1984 jedna Malajsie /15 milionů obyvatel v tom 22% analfabetů/ exportovala do rozvinutých kapitalistických zemí /OECD/ o 20% více strojů a zařízení než celá RVHP. Ve světovém exportu zboží přetvořeném na náročné trhy OECD, výrobky RVHP se podílejí jen 1,42% /méně než v 1965: a podíl sedmi zemí třetího světa, t.zv.rychle zprůmyslněných /Tajvan, Již.Korea, Malajsie, Singapur aj./ je právě 10% t.j. šestkrát více než RVHP.

Názor Marcina Świecickiego je jednoznačný: pouze trh, pouze hospodářství využívající trhu, může na trhu cosi vybojovat. "Na světě - čteme tučně vytištěně - prožíváme vážný nárůst zájmu tržním mechanismem". Rozvinutým hospodářstvím, nemůže racionálně řídit hrdka úředníků ve Varšavě, rozhodujících kdo má vyrábět z čeho a pro koho. Bez tržní koordinace neuvolní se ohromná rezerva iniciativy která tkví v lidech. Víra, že bude možno řídit hospodářstvím z centra, při pomoci komputerů - "byla to utopie".

Udělejme tečku nad i - pokračuje autor. Jestliže projekty radikálních reforem široce využívajících tržních mechanismů v SSSR, Číně, Polsku a jiných socialistických zemích, se nepodaří politickému vedení těch zemí z jakýchkoliv příčin uskutečnit, tak těžko říci, jakým způsobem by mohl socialismus dostat nové etapy závodění s kapitalismem.

Když jsem si přečetl tuto "Tribunu" jako živá mi vstala před očima kampaň proti tzv. zastáncům tržního socialismu, apologetům trhu, a jiným ideologickým zvrhlíkům, kterou si dobře pamatují, i když nejsem zas tak starý, a jistě ti starší si takových kampaní pamatují daleko víc. Chtěl jsem ocitovat několik názorů z těch let, které svého času prof.Mieszczankowski obviňoval jako hlavní příčinu našich krizí hospodářských a politických. Ukázalo se však, že je nikdo doma nedrží, ani ve sklepech, každý je vyhodil na smetiště. Dnes je nemožné počítat s tím, že se ozvou autoři ne tak dávných ještě tirád proti možnostem trhu: pošlou nám své díla k ozdobě fejetonu. Jsou přece lidé, kteří mají rozum -ale nestačí jim odvaha, jsou též odvážní, kterým chybí rozum a jsou i tací, kteří nemají ani jedno ani druhé.

Fakt, že článek M.Świecickiego se objevil a to ještě k tomu v "Tribuně Ludu", mne naplňuje optimismem. Tak přečizně předvedené fiasco byrokratického hospodářství, příkazně-rozdělovacího, pseudoplánovaného, která navíc se už nedá ani plánovat, svědčí že se blíží její změna. Hlasité a nepřeháhlené mluvení o tomto faktoru souzní s pocity milionů lidí a svědčí o tom, že zůstane splněna první podmínka změny: pravda se hlásí o slovo. Politika 28/87. Kráceno.

RVHP. Vídeňský ústav pro porovnávání hospodářských soustav vydal v minulém týdnu zprávu o dlužnické situaci v zemích RVHP. Podle této zprávy se hrubé zadlužení socialistických zemí ke konci roku 1986 zvýšilo na 104,7 miliard dolarů z 94,4 miliardy ke konci předchozího roku, přičemž část nárůstu připadá na vrub změn směnných kursů. Nejvýznamnější je stále situace Polska, jehož zadlužení se pohybuje kolem 35 miliard dolarů. Zadlužení Československa, které je jak známo v souhrnu dluhů a čs.půjček do zahraničí zemí věřitelskou, odhaduje vídeňský ústav na pouhých 2,8 miliard dolarů. Mexiko a Brazílie mají dluhy přes 100 miliard, Argentina přes 50. I USA se dostaly do pozice dlužníka zhruba se 150 miliardami dolarů. Rudé právo 2.6.87.

Čína. Jednu z cest, kterou si nynější čínské vedení v rámci zmíněné reformy zvolilo představuje zahraniční spolupráce na realizaci programu, především pak v experimentálních zónách v pobřežním pásmu dlouhém několik tisíc kilometrů. Jde o součást čínské oficiální politiky tzv.otevřených dveří, politiky v které je mnoho otazníků, ale která je už nezvratnou realitou. Vždyť k počátku r.1987 vzniklo už 6532 smíšených čínska-zahraněních výrobních, turistických, hotelových, dopravních a jiných firem.Podíl zahranič.kapitálu v nich se pohybuje od 30 - 100%. Rudé právo 3.6.87.